

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 — —
Negyedévre . . . 1 — 50 —
Egy órá . . . — 30 —
Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSÉTT, Széchenyi-tér 12-ik szám
(Nadosy-féle ház)

hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszo-
lalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Egyes számok kaphatók:

Weldinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Engel Lajos (6-utca), Hochrein József és fiai (Széchenyi-tér) 36hm Manó (6-utca), papir- és könyvkereskedéseiben
Mind ezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

Szerkesztői iroda:

PÉCSÉTT, Széchenyi-tér 12-ik szám,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény
intézendő.

Kéziratok vissza nem adtnak

Hírdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl
Előfizetések elfogadtnak még
valamennyi könyvkereske-
lésben.

Az elkeresztelés. *)

Noha látom, hogy a „Pécsi Figyelő“ is a kormány álláspontján áll azért még is épen a „Pécsi Figyelő“ számára írok egy rövid cikket, bár még nem bírok teljes tájékozottsággal az országházban történtekről.

Lapjából olvasom, a hogy frenetikus tapsvihár reszkettette meg a ház falait

*) E cikk akkor érkezett hozzánk, mikor az elkeresztelés kérdése még nem dőlt el. Közöljük azonban, nehogy a fölhangzott szó elnyomóinak tartassunk. Ami a „Pécsi Figyelő“ álláspontjára való hivatkozást illeti, ez téves. Az elkeresztelési vitánál két kérdés állott előttünk. Az egyik az, hogy helyes-e a törvény, helyes-e a rendelet? A másik az, hogy a szentesített törvény és rendelet kötelező-e mindenkire? Az első kérdés képezheti, amit képezte is, vita tárgyát s azt még a képviselőház szavazata sem döntötte el végleg. E kérdésben nem voltak pártok, azt nem tette egy párt sem pártkérdéssé. S mi e maig is vitás kérdésben nem is foglaltunk állást sem a kormánypárt mellett sem más pártnyalattal. Mert hogy a vita lefolyásáról közölt tudósítások nem tekinthetők állásfoglalásnak: ez magától értetődő dolog. Ez hirlapiról kötelezőség s kötelezőség teljesítésekor csak a képviselőházban lefolyt események, az ott uralgó hangulat hű képét festették, — nem lévén szükség ahoz kommentárt fűzni. A másik kérdés az, melyben mi határozott nyilatkozatot tettünk és pedig azt, hogy míg valamely rendelet a törvény szigorú végrehajtását követeli, addig azt respektálnia áll a magpolgári kötelessége mindenkinek, aki e törvény alatt áll. Ezt mint olyan közeg-nem, mely a törvények szigorú betartása körül ellenőrző szerepet játszik, kinyilatkoztatni kötelezőnek. Ez sem vallási — sem pártkérdés. — A szerk.

— Csáky és Horváth Boldizsár beszéde után.

A tapsvihár mindenestre a pillanatra fölhevült kedélyek édes szülöttje. De hogy ez azután törvényes-e, vagy fattyu? — a tapsvihár akkordjai után elbirálni nem lehet.

Temetéshez nem illik a tapsvihár. Ott pedig most temetés van. — Egy törvényt temetnek — a fegőrkösebb törvényt — a természet törvényét.

Megváltónkat is eltemették; de az isteni erő a rá hengerített nagy követ mint könnyű pelyhet rugta el.

Az országházban ma azt hiszik, hogy a természet törvénye el engedti magát temetetni, ha arra a polgári anyakönyv súlyos követ fektetik? Harmadnapra az alleluja glóriájával fog föltámadni.

Mikor a törvényhozás vakmerő kezekkel bele nyul a család szentélyébe, — többet mondok — a család szívébe, hogy fékezze az anya vallási ihletét, hogy kormányozza az atya vallási meggyőződését — akkor röviden szólva: csak olyan munkát végez, mint a ki falra borsót hány.

Ha vészes felhők tornyosulnak az égen; ha vihar korbácsolja a tengert; ha erős menydörgés reszketteti a földet — ha villám cikáz; ha tüzes menykő csapdok jobbra balra; akkor csináljon Tisza törvényt, hozzon Csáky rendeletet, beszéljen Horváth Boldizsár, törjön ki frenetikus tapsokban az országház; — majd meglátom ha csillapul — a vihar, szűnik-e a meny-

dörgés, fékezhető lesz-e a villám csapkodás?

Erre azt mondjátok: Ez a természet törvénye, ennek mi nem parancsolhatunk.

Hát az nem a természet törvénye, hogy a szülő gyermeke fölött rendelkezék?

De miért is volt szükség e törvényre? Azt mondják azért, hogy a vallási béke föntartassék.

En ugy tudom, hogy a törvény meghozatala előtt vallási béke volt; meghozatala után pedig háboru.

Ha az orvos látja, hogy rendelt gyógyszerai után a beteg rosszabbul lesz, a további vételt beszünteti. Miért nem teszi ezt a kormány is?

Nem engedi ezt tekintélye? De hát a kormány van-e az országért, vagy az ország a kormányért??

Hibázn emberi dolog, de a hibát jóvá tenni: a bölcs tulajdona.

Kell, hogy egy kormány a bölcs tulajdonával birjon.

Régi latin közmondás: „Hogy a történet az élet mestere.“ Az életé igen, de nem a kormányé.

Hisz régibb törvényeink szerint, ha az atya katolikus volt, minden gyermeknek katolikusnak kellett lennie.

És mit nyert vele a katolika egyház? Semmit, lettek a gyermekek olyan vallásuak, minőkék őket a szülők nevelték.

A természet törvénye győzött; a kezdet surlódásai után lett vallási béke.

A „Pécsi Figyelő“ tárczája.

Ő nem féltékenyekedik.

Írta: Pintér Imre.

Kurucz ember volt Furtek András ő kiyelme, de még kuruczabb édes hiestőrsa Juczi asszony, ki bokorugró két sallangu viganójában nem egy falusi subancznak gyujtá lángra szivét. Sokan bolondultak utána, még az öregek közül is, különösen mikor a kopogásban szélmotolla módra forgott a levegőben, s ugyancsak kilátzott a keményített fodor, ilyenkor pironkodó nyugtalansággal még ők is elmondogatták magukban: nincs annak az Andrásnak ehhez a menyecskehez eléendő lelkierősége, minek vállalkozott hát arra, hogy ezt az asszonyt magához idomítsa: hej hiszen ha mi volnánk a helyébe majd így, meg amúgy . . .

Furtek András, ki alapjában igen féltékenykedő ember volt, gyönyörtelt büszkeséggel legeltette szemét a felesége karika gömbölyt természetén s nem egyszer főházkodott az egék urához, hogy őrizze meg állandóságát és hűségét az asszonynak s ne engedje meg, hogy

hajlandósággal viseltessék a gonosz iránt, a mely őt a görbe utakra vezesse.

Juczi asszonyra mert a rágalom sem foghatott semmi rosszat, mert ő azou fehérepek közé tartozott, kik mindent ígérnek s midőn adásra kerül a sor, fűgét mutatnak a mafia férfi-népnek s még ráadásul jól ki is nevetik — de ez azért nem gátolta Furtek András urat abban, hogy mindig nyomában legyen az asszonynak még akkor is, ha az okvetlen egyedül akart maradni egy néhány szempillantásra. Így oszténg nem csoda, ha az asszony bele unt az örökös rabságba, amit a következő történetek teljesen megmagyaráz a maga valóságában.

* * *

Farsaug utolja lehetett, amidőn Birbies Mátyás tisztességes hajadon leányát tutyi alá tették, akkor volt az a hét vármegyére szóló lagzi, amelyen még a vályogvétel cigány kutyája is tyuk levest evett s abból is csak a czombját válogatta ki, akkor volt az a nagy nap, mikor a tiszteletes ur két pejkiójának tévedésből víz helyett ó-bort eresztettek a rocskájába s e nagy napon történt meg az a még

nagyobb eset, hogy Furtek András urat elhagyta a felesége.

* * *

Éjfélután egy óra lehetett, amidőn a legszélesebb jökedvvel jártak a fiatalok a frissét, az öregek meg az asztalok körül szopogatták a szőlő nedvét, a midőn nemzetes bíró uram tánczra szólította Furtek András urat feleségét, hogy együtt járják el amúgy öregeken.

— Nem megyek én bíró uram, olyan fáradt vagyok, mint a lenyugvó nap, nem tudnék én tovább tánczolni!

— Majd később . . .

— Ugyan ne kérsd már annyira magad Juczikám — szól közbe a férj — nem illik bíró urat kiköszaraznod.

— Hagyja el Furtek szomszéd, tudom, ha negyven évvel fiatalabb volnék szakadásig járná velem, de persze az öreget csak a koporsóba szeretik igazán.

— Azt hiszi bíró uram? . . . most már csak azért is tánczolok.

Ketten jártak a szoba közepén, roszeg a padló, peng a sarkantyú, a cigány is felébred lustaságából, huzza örülten fejfrázva

Ezt a békét fentartani a kormánynak szent kötelessége.

Legfőbb szentesíteni lett volna joga például így:

A vegyes házasságból született gyermekek vallását a szülők közökarral határozzák meg. Ha megegyezni nem tudnak: a fi-gyermekek az apa, a leánygyermekek az anya vallását követik.

Igaz, hogy erre is van ellenvetés: Oh ez szabad tért nyit a papok bugzóságának, kik a másik egyház rovására a szülöket rábeszélék, hogy minden gyermekeiket az ő egyházukban kereszteltessek meg.

Vörösmarti erre azt felelné: „Kölcsön esik, ha te csalsz.”

En meg azt mondom, hogy mindez csak kicsinyes surlódásokat idézne elő, zt is csak szórványosan; országos hullámokat nem verne, — s ami fő: a természeti törvényét nem fojtaná, illetőleg nem akarná elfojtani.

Vidák József
plébános.

Az orsz. függetlenségi és 48-as párt elhatározta, hogy a közigazgatás államotitása elien országos mozgalmat szervez. A kik a kérdéshez hozzázóltak, helyeselték a tervet, csupan annak kivitele felöl voltak egyben másban elterök a vélemények. Végül is abban történt megállapodás, hogy az agitációs program elkészítésére bizottság küldessék ki. Ezt nyomban meg is választottak s tagjai lettek a következők: Irányi Dániel pártelnök, Thaly Kálmán és Justh Gyula alelnökök, Horváth Adam jegyző, Eötvös Károly, Kun Miklós, Lukács Gyula, Papp Elek és Polonyi Géza. — A hivatalos értekezlet végeztével sok volt a tegevergyár ügyéről s ebben a kérdésben a függetlenségi párt minden valószínűség szerint igen erős támadást fog intézni a kormány ellen.

Az országgyűlésből.

Az elkeresztelési vita.

Az illetékelen keresztelések ügyében, tiz napon át tartó vita után, november 27-én szavazással döntött a képviselőház. A vita utolsó akkordjait Szilágyi Dezső igazságügyminiszter, Hermann Ottó, Ugron Gábor, Csáky gr. vallás és közoktatásügyi miniszter és Irányi zeuditették meg.

Szilágyi a bonyolultknak látszó kérdéseket finom részletességgel, alapos logikával ma-

gyarazta meg; a miniszteri rendelet törvényességére és czelszerűségére nézve nem hagyott ériutellenül egyetlen oly argumentumot sem, mely a vita során figyelmet érdemelt. Beszédében a házassági jog reformjáról tett előterjesztést.

Hermann Ottó az általános vallásszabadság és polgári házasság eszméit fejtegette.

Ugron Gábor viharos tetszés között polemizált Szilágyival a miniszteri rendelet tárgyában s aztán a vallásszabadságról hangoztatott szép eszméket, végül pedig esatlakozott Irányi határozati javaslatához.

Az utolsó napon Csáky miniszter kijelentette, hogy a rendeletet lényegében föntartja, a mi pedig az alaki eljárást illeti, csak egy változtatást tart lehetségesnek: t. i. a kivonatokat átteleének a közigazgatási tisztviselő által való közvetítését.

Irányi záróbeszédében kifejtette, hogy megmarad a vita elején elfoglalt álláspontján és föntartja határozati javaslatát.

Par főszózatán után megkezdődött a szavazás. Az Irányi javaslatát, név szerinti szavazással, 84 többséggel elvetették, a Szilágyi javaslatának első részét, mely a miniszter eljárását helyeslendőnek mondotta ki, a többség elfogadta, köztük több szélső baloldali képviselő is. A második részt, mely a 68 iki t.-cz. 12. §-át föntartandónak mondja, 166 szótöbbséggel szüneten elfogadták. Az ellene szavazók közt voltak a baranyai képviselők közül Csárer Ákos és Linder György, mellette Perczel Miklós és Kossa Dezső.

HIREK.

— **(A járvány.)** Az a kínzó s aggasztó betegség, mely pár hét óta igazlomban tartja városunkat a melyről ma már ország-világ beszél, még egyre gyötri a lakosság nagy részét. A kór természete olyan, hogy csak három-négy hét lefolyása után áll be némi enyhülés s aztán még sok idő kell hozzá, hogy a teljesen elerőtlenedett beteg kimerült erejét gondos ápolás mellett lassan-lassan visszaszeresse. Innen van, hogy a betegek nagy száma — melyről azonban némely lapok, különösen a fővárosiak és külföldiek, vétkes túlzással kürtölnek világgá hamis adatokat — nem igen akar csökkenni. A számadatok hiteles összeállításával most foglalkozik a rendőrkapitányság. Szomorú tény azonban, hogy a járványnak immár olyan áldozatai s vannak, kik életükkel fizettek meg. Ezek száma 8. A halálesetek nagy részénél az volt a katasztróla előidézője, hogy vagy a beteg nem vette komolyan a bajt, vagy testi

szervezete nem volt elég erős a kór leküzdésére. Ezzel a gyászos körülménnyel szemben viszont vigasztalólag hat az a körülmény, hogy a betegségből többen föl-épültek s néhányan már az ágyat elhagyva ki is járhatnak. Az egészségi állapot azonban még mindig igen aggasztó. Újabb betegedési esetek sem kis számmal vannak, mindazonáltal ma nem oly mérvű a járvány terjedése, mint egy héttel vagy napokkal ezelőtt.

Téry Ölon dr., közegészségügyi állami főllügyelő, kit a belügyminiszter a sztkészes vizsgálatok megejtése végett küldött le, még pedig a saját iniciatívájából, minden állítólagos fölkérésnek előtte — pénteken megvizsgálta az egyes forrásokot, melyekből a b-olváros a vizet kapja s egyes helyeket gyanusáknak talált. Különösen kifogásolta a püspökmalmi forrást, melynek vizét a közegészségre határozottan veszélyesnek jelentette ki. E forrásból a vizet nyomban a vadárokból eresztették s a forrást elzárták. Ezen kívül a gyanusnak jelzett Czenger-kaszárnyában is talált kriminális állapotokat, bár felhivatalosan ezt demantálni igyekeztek. Téry dr. ezenkívül a betegek nagy részét is meglátogatta, hogy a járványos kór lefolyásáról, annak elterjedéséről s a gyógykezelés helyességéről meggyőződést szerezzen. A közegészségügyi főllügyelő szombatot este visszatartott a fővárosba s ott a belügyminiszteriumnak jelentést tett a tapasztalatról, hétfőn aztán ismét leérkezett Pécsre a további intézkedések és vizsgálatok megtételére. A görösövi vizsgálat végett Fodor József egyetemi tanárhoz küldött vizminták sorsáról lapunk zartáig nem érkezett válasz, melyet a járványbizottság minden órában vár. A kiszivárgó hírek szerint azonban e vizsgálatról kevés eredményt várnak, mert Fodor dr. véleménye szerint csak a helyszínen vett vizmintával lehet érdemleges vizsgálatot megejteni. A vízvezetékek gőzrel való desinficiálását a járvány-bizottság — technikus szakértők meghallgatása után — még eddig nem rendelte el, mivel e szakértők azt ki-vihetetlennek mondják. Az egyedüli védekezés tehát az marad, hogy az ivóviz csak föllóralas, leülepedés s aztán tisztá vásznon való átszűrés után használóndó. Ez ellen ugyan szakértők azt mondják, hogy mindez nem elég, mert az ivó-edények falai, az átszűrésre használt vászon is tartalmazhatnak bakteriumokat. Minden este ajánlató a legmesszebb menő óvatosság a víz használata körül.

Panaszok még mindig esőtől érkeznek hozzánk. Ezek közül csak az érdekesebbeket emeljük itt ki. Egy Maria-utcai lakó azzal az újsággal állított be hozzánk, hogy a napokban, a kora reggeli órákban, a vízben négy darab meztelen csigát talált! Utána nézett a dolognak, s rájöött, hogy a vízvezeteki kamara tisztításakor az ezt végező gyerek a kamarában tanayt ütött

tudja, hogy a bírónak muzsikál, ki akar tenni magáért.

Rángasd more a vonót

Most járom az utolsó! . . .

A cigán huzza, hogy ne huzná, mikor már az ötödik tizza hever a cizbalom tetején, bírő urannak is melege kezd lenni, ledobja magáról a kabátot, majd meg az ezüst gombos mellényt derékig, egy ingbe tánczol a legszebb menyecskevel.

Hej hogy ha nem restelném

Csizmámat is levetném .

— Szorítsa bírő uram, — biztatja Furtek gazda a bírót — só'se restelkedjék miattam, szeretem látni, ha a feleségem jól mulat.

— De az angyalát nekem elég volt — fuldokol a bírő — ide fiatalok folytasátok!

Rögtönösen körülkapják a menyecskeit a legények, körbe forognak mint a kerge birka s úgy dobálják a menyecskeit kézről-kézre, mint a talált kendőt.

— Hej, Haj! talán elég is lesz már a jóból gyerekek!

— Asszony hadd abba! . . .

— Nincs olyan! . . .

— No, ne bolondozz Juczi, mindennek van határa.

— Csak az én kedvemnek nincs, húzad Lajcsi, soh'sem leszünk többé ilyen fiatalok! . . .

— Asszony! . . .

— Ember! . . .

Nono, Furtek uram szomszéd, András gazda! — hiszen csak az imént mondta, hogy nem féltékeny, minek okvetetlenkedik tehát!

— A bírő egy esztendő hiján hatvankét esztendő, attól nem is félttem, de igen is félttem az ilyen veszekedett fiatal népségtől, mint ez itt la!

— Ti-zta ez asszony, mint a firisen hultott hó!

— Igen ám, de 'égő napsugár a legény szeme, csak egy kissé melegebben süssön, pocsol a lesz a hófehér pelyhekből! . . .

— Bolond kigyelmed!

— Hagyd abba cigány, mert ha én huzom, a hátadon tudom megsírató!

— Huzzad cigány — ordítja a nekivadult legénysereg.

A zene elhallgat, Furtek András feleségéhez lép, s dültől reszkető hangon csak annyit nyög.

— Haza! . . .

— Majd ha nekem tetszik! . . .

— Zenebonát akarsz?

— Azt! . . .

— Asszony!

— Hiába forgatja rám a szemét, nem ijedek ám meg! . . .

— Nem-e? . . . Hátba fölököllek?!

— Gyenge legény kelmed ahhoz, de még aztán nem is meri!

— Hátba mégis?

— Az lenne a kigyelmed halála!

— Ejnye azt a! E pillanatban olyat ütött a szép menyecske róza piros orcájára, hogy az menten a körülálló legények közé bukott.

— Nesze!

— Kivele! Ki kell dobni! Meg kell kelselni! — Ordítak mindenfelől a mulatók.

Kurucz uram látván a dolgok ekképeni fordulását, egy nagy ugrással az ajtónál termett s mint a villám kapott fel a kaputélfához

házi eszközök nyújtásával enyhíteni. Minthogy azonban a segélyezendők nagy száma, s egyelőre neknek aránylag csekély anyagi ereje lehetne teszi a segélyezést az igényeknek megfelelő módon gyakorolni; s minthogy a nyomorban süllyedők sóhaja mind hangosabban segélyt esd: szent kötelességünk tartjuk a nemeskeblű jótékonyt győrkölni n. é. közönség alkotmányosságát fordulni. Teljes tisztelettel megkérem eméltogva a n. é. közönséget, hogy a sors üldözte szegények között k a r a c s o n y i a b a n d é k k é p k i o s z t a n d t e r m é n y, é l m i z s e r, r u b á z a t, t i l e z i a g y a g y b e g y ű t t é s e z h o z z a j a r ű n i s b á r m i l y c e k é l y k ö n y v r a d o m á n y á t é s p e d i g a z a n y a g b e l i e k e t a z e g y l e t h o l y i s é g é b e (D e a k - é s K e r t u z a s a r k a n) m i g a p é n z b e l i e k e t M a g y a r l y R ó z a e g y l e t i a l e l n ö k u r n ö h e z (K á p t a l a n u t z a 4. s z.) j u t t a n i k e g y e s k e d j e k. P é c s e t, 1 8 9 0. n o v e m b e r h ó. T e l j e s t i s z t e l e t t e l C s h K ö v e r A n n a a p é c s i n ö g y e l e t e l n ö k e.

— **(Vásárnapok áttétele.)** A kereskedelmi miniszter megegyedte, hogy Harkányi községben t. é. december 1-ére eső országos vásár az idén kivételesen december 15-én, Bonyhádon pedig a karácsony előtti hétfőre eső országos vásár ezáltal állandóan december hó 8-át megelőző hétfőn tartassék meg.

— **(Hajók járása.)** Folyó évi december hó 1-től fogva a Dunán személyhajók a következő menetrend szerint közlekednek: Budapestről Mohácsra hétfőn, szerdán és szombaton 10 órakor délelőtt; Mohácsról Budapestre hétfőn, csütörtökön és szombaton 11 órakor délelőtt. Ezen hajók a közbeeső állomások közül csakis Budafokot, Eresit, Adonyt, Tasst, Duna-Földvart, Ordast, Pakost, Kalocsát, Dombort, Baját és Duna Szekesöt érintik. — A budapesti zsimony-orosvai személyhajó-járatokat az első os. és kir. szab. Dunagőzhajózási társaság a f. évi hajózási idenyre beszüntette.

MŰVÉSZET I RODALOM.

Naptárak az 1891 évre.

* **Magyar salon-naptár.** Első évfolyam Szerkesztik Fekete József és Hevesi József a „Magyar Salon” szerkesztői: Megjelenik Rózsa K. és neje kiadásában 10 nagy 8-adretű iv 11 illusztrációval és tetszetős színyomatu borítékban. Bolti ára: 1 fjt Találunk e díszes naptárban közleményeket: A Szathmáry Károlytól, Hevesi Józseftől, Frankenburg Adolf hagyatékából, dr. Kégl Sándortól, Dsclil Efendi-től, Kövér Ilmatól, Tábori Roberttól, Balogh Imratól, Tószögli Andortól, stb. Különösen fogja érdekelni a nagy közönséget a gazdag kéziratyűjtés meny, melyet a szerkeszték e naptárhoz csatoltak. Ebbe irtak: A király ő felsége, Erzsébet királyné ő felsége, Rudolf trónörökös, Mária-Terézia főhercegnő, Klotild főhercegnő, Izabella főhercegnő, XIII. Lőd pápa, Ferenzy Ida k. a. Kossuth Lajos, Simor János herceg-primas, dr. Haynald Lajos kalocsai érsek, Szapary Gyula gróf, Fejérváry Géza báró, Wekerle Sándor, Gromon Dező, Tarkovich József, Lukács Béla, Tisza Kálmán, Széchenyi Pál gróf, Széll Kálmán, Gróf Csáky Albiné, gr. Zichy Józsefné, Bischitz Davidné, Zirzen Janka, Jókai Mór, Falk Miksa, Csiky Gergely, Blaha Luiza, Prielle Kornélia, stb. stb.

* **Az Athenum nagy képes naptára** megjelent és beklüdeit hozzaak. A vaskos kötet, melynek szépirodalmi része 9, tiszti címzat, közhaszalati része stb. 16, az egész kötet pedig 28 nagy nyolczadretű ivet tartalmaz, a néptárodalomban már évtizedek óta első helyen áll s ama vállalatok közé tartozik, melyeken folytonos haladás észlelhető. A jelen évfolyam már a harmadikkedik. A bettrendsze hely és tárgymutatóval ellátott s ez által csakugyan gyakorlati használatra való „Tiszti címzat” terjedeleme és adataink megbízhatóságára neve első helyen áll a naptárodalomban. Budapest tisztikarán kívül 133 vidéki város tisztviselőinek teljes névsorával is találkoznak. A negyedfészaz oldalnyi kötet ára most is a régi: 1 fjt o. é. — 1 fjt 15 krnak előleges (postautványval való) beklüde után a naptárt bérmentesen küldik.

* **Nix Dajcs!** Ősi szittya naptár az 1891-es bomlott esztendőre. A maga dícsőségére kifundálta nőmés M o k a n y B e r e z i d e D o m b s z ö g

et Bugacz. Nagy cirzkumparádával kipingáltak Janukó János atyamester és az ő hűsége legénye Homiesko Athanasz. Ára 1 decalfityentes flóres. Egy nagy műméllekketel és 125 képpel. Kiadja az Athenum irodalmi r. tarsulat. — Azt hisszük ehhez, amit az év ről évre fokozódó érdeklődéssel várt naptár cízmilajja elmond, egy szót is hozzaragasztani föllőleges valami. Az többet beszél minden ajánlással, amire különben sem szorult a jeles humorista Ágai szerkesztménye.

* **A „Képes Családi Lapok” naptára.** A szépen és gazdagon illusztrált naptár ügy tartalomra, mint kiállításra nézve bátran kiállja a szépirodalmi termékeinkkel a versenyt. Van benne szépirodalmi, humoros, mulató, gazdasági, kertészeti, könyvhasznati és általános naptári rész. A naptár ára 60 kr. Kapható minden könyvkereskedésben, a hol a „Képes Családi Lapok”-ra is elő lehet fizetni negyed-évre 1 fjt 50 kr.-ral.

* **Táncz-Salon.** (A modern tánczok elméleti és gyakorlati tanmódja tánczkezdők és tánczrendezők számára, különös tekintettel — a rendes és ismert tánczokon kívül — a „Társalgó” új magyar társastánczra, a füzértánczra nagyszabású új ábrákkal. Le Lancier en carré-ra és az illem főbb szabályaira a salon- és társas életben való helyes magaviseletről, mind a két nembeli ifjuság részére stb.) Ily című művet ad ki legközelebb H e r e z e n b e r g e r J ó z s e f táncztanító. Az erre vonatkozó előfizetési fölhívás így szól:

E művem kiadásával egyrészt a szórakoztató és testedző tánczok elméleti és gyakorlati kézi könyvét kívánom nyújtani, mely tulajdonképen egyik regebbi és több kiadásban teljesen elkelt művem bővítése: másrészt hazafias czél is lebegett szemem előtt. Husz éve már ugyanis, hogy hazánkban a társastánczot vigalmainkon nélkülöztük, — pedig a magyar társastáncz a legszépségszerűbb nemzeti salon-tánczok egyike. Ennek igazsága által vezéreltetve, kiváló törekvésem lévén a magyar társastánczot honunkban ismét életbe léptetni, mindent elkötvettem, hogy magyar nemzetünk egy eredeti magyar jellegű salon-tánczot teremthessek, mely a legmagasabb körök igényeinek is megfelelően. Célomat sikertült annyiban elérnem, amennyiben saját szerzeményű tánczomat Budapestben a népszínházban „Társalgó” czim alatt a nagyközönségnek bemutatni szerencsés voltam, melylyel az összes fővárosi sajtó meleg elismerését nyertem el. Ezen jóakaratu fölkarolás által buzdítottva elhatároztam, hogy tánczomat, mely egyszerű és könnyű, önkéntes alkalmas rajzabrákkal és alakmagyarazattal sajtó alá bocsajtom, hogy ezáltal egy eredeti magyar táncz minél előbb ország-szerte terjesztessék. Ezen általam kiállítandó mű tartalma a következőkből fog állani: Előszó. Illem-szabályok a salonban és társaságban való helyes magaviseletről. A tánczoktatás mint a gyermeknevelés egyik tényezője. Intőszózat szülőköz és nevelőköz. Harmincz nagyszabású szép füzértáncz ábra, (Cottillon) melyek 60 rajzabrákkal és annak magyarázatával lesznek föltüntetve. „Társalgó” új magyar társas-táncz 10 rajzabrával. A fővárosi hírlapok kivonata, a melyek e táncz bemutatása alkalmával róla irtak.

— Le Lancier en carré francia és magyar értelemben. Kórmagyar négyes magyar és francia értelemben stb. A mű f. évi december hó elején fog megjelenni, előfizetési ára 1 fjt 20 kr. Az előfizetési pénzeket vagy utánvételt való megrendelésekre, kérem egyenesen hozzára Mária-utca 14. szám alatt levő lakásomra intézni. Szives gyűjtők részére minden 10 példány után tiszteletpéldánnyal szolgálандok.

* **Zongoraiskola.** Táborszky Nándor zeneműkereskedőnél kapható Köhler Lajos zongoraiskolája (op. 238.), mely megjelenése óta minden más iskolánálvet a zongora tanítás teréről leszorított. A Köhler Lajos-féle zongora iskola (op. 238.), a legjobb és leghasznavehetőbb tananyag azért minden nevezetesebb zenetanintézetben be van vezetve és a hirnevesebb zenetanárok által egy helyben, mint Bécsben, valamint külföldön és mindenütt használtatik. A Köhler Lajos-féle zongoraiskola (op. 238.), terjedelmét tekintve, a zongora iskolák legolcsóbbika. A teljes mű ára 6 fjt s nettó-árak csak 4 fjt vagy 3 részben 2 fjt mindenki rész 1 fjt 34 kr. netto.

TANÜGY.

(Pályadíj) H a r a g ó F e r e n c z, v o k á n y i plébános meg a mult évben tartott tanítói tanácskozomány alkalmával egy pályakérdést tűzött ki a N. Boly egyházker. tanítóknak 15 fjt jutalom mellett, melynek sorsa csak most dőlt el. A kérdés egészen praktikus épen a m.-bolyi egyházkerületben, melynek legtöbb iskolája nem magyarajku. „a) Általában jelöltessenek meg azon tantargyak, melyekkel a nem magyarajku népiskolában a magyar nyelv tanítás sikeresen összekapcsolható! b) Különösen fejtessenek ki azon nevelés tanítási elvek, melyek szerint a hazai fölldús és történelmi kapcsolatos tanításában a magyarosodásnak nemesek tárgyi (t. i. nyelvtanulási de alanyi (erkölcsi) célja is lehetőleg elérhető.” A kertletti papok és tanítók közül választott pályabírák a 15 fjt jutalmat pécsi származású K o l e s z á r i c s M a t y á s pécsi háztulajdonos és lotárdi kantortanítók itélték oda, míg a másik két pályamunkát dícséretre érdemesítették.

KÖZGAZDASÁG.

A szőlőtőkék új ellensége.

Ugy látszik: a kiesinyek, a parányok elcsengeivé lettek a nagyoknak, a hatalmasoknak. Phylloxera, Peronospora, Bacillus, Dematophora mind parányiak, de óriási munkát végeznek, mert milliárdok állnak elő rövid idő alatt.

Nem volt elég a szőlő gyökerén a phylloxera; most jelezhetem, hogy a nyár folyamán több vidéken tett vizsgálataim alkalmával a phylloxerapuztítás külső jeleibe hasonló jeleket italtam a szőlők között, s előlegesen itelve a phylloxerának tulajdonítottam a tőkéknek foltonként való pusztulását; de mindannyiszor egy feketete, a kővé seprőjéhez hasonló finom port italtam a szőlőtőkék gyökerein. Végre is megkértem iju Rasky Mihály urat, ki II-od évtés gazd. akad. hallgató M.-Óváron, hogy vizsgálta meg az általam hozott gyökérpépszét dr. Linhart György akad. tanár úrral s a vizsgálat eredményét írja meg, mire pár nap előtt a következő választ kaptam:

A szőlőgyökér-pépszésgomba. (Dematophora necatrix R. Hartg.)

Főllépés és szaporodás.

A phylloxera föllépésével 1868 ban Franciaországban annak föllédeje, Planchon egyáltalán, a szőlő gyökerein élő gombáját is észlelt. De kezdetben erre mi figyelmet sem fordítottak; minden a szőlőkben észlelhető pusztulást, a levelek sárgulását, a bányos fejlődést, a phylloxerának tulajdonítottam. Csak 1877-ben utalt a híres mikrológus, Schnetzler tanár, arra, hogy ezen a szőlők gyökerein mutakozó gomba szintelen tetemes kárt okoz s a pusztulások jó részben ennek s nem a phylloxerának tulajdonítandók. E gomba szinten a levelek sárgulását, a hajtások gyengülését s végül a tőkének teljes kivészését idézi elő a gyökereken keletkező buja mycelium-hajtások által. Nevezett tudós a szőlő, barack, szilva, mandola s különféle bogycserje gyökerein talált ezen gombát mycelium alakjainak hasonlóságá folytán eleinte az Agaricus campestris gombafajának tartotta.

E gyökérbetegség különösen Francia-, Németország és Svájcban nagy pusztításokat okozván, számos kiváló szakember foglalkozott vele. Igy Planchon, Milardet, Frank, Le Monier, Prilliense, Garovaglio, Thümen stb., kik Schnetzler nézetét fogadván el, e gombát Agaricus melleusnak neveztek el a nélkül, hogy fejlődését s életmódját behatóbban tanulmányozták volna. Csak dr. Hartig Róbert, müncheni egyetemű növ.-tani tanárnak sikerült e gomba tisztázásnyésztése által bebizonyítani, hogy az egészen új gombafaj. Már 1874-ben bebizonyította, hogy az Agaricus melleus s annak sajátsterű mycelium alakjai (rhyzompha fragilis) majdnem kizárólag csak tüvelvűek elődjéi, különben pedig mint sacrophyta (rothadó testeken élő) kiált fákön igen gyakori.

A gyökérgombának mesterséges tenyésztése által 1882 ben sikerült neki annak minden fejlődési alakját megismereni s ő aztán eléttani jelentősége s bojtalaku magtartói alapján elve

vezé „Dematophora necatrix” szőlőgyökér-penészgombának.

A szőlőgyökér rothadása a phylloxeraéhoz hasonló jelekben nyilvánul a szőlő föld fölötti részén. A levelek sárgulni kezdenek s őszefonyynak ép így a véghajtások is; az egész tőke fejlődésében megállapodik s végre egészen kivesz. De gyakorlati szem könnyen fölismeri a phylloxera s a gyökérrothadás által okozott betegségi tünetek közti különbséget. A gyökérrothadás által megtámadott szőlőkben nem találjuk a phylloxera jelenlétére valló jellegző katlanszerű, határozott szélű, közepé felől alacsonyabb foltokat. Bar a gyökérrothadás által megtámadt szőlőkben is hasonló foltok keletkeznek, mégis ezekben mindig van 1—2, bár kissé sárga, de fejlődésében vissza nem maradt tőke. Nehéz ilyen helyeken teljesen egészséges tőkéket találniuk, a mi ismét csak a gyökérrothadásról fordulhat elő.

Még föltűnőbbek az eltérések a gyökereken. A phylloxera által a gyökereken, főleg a hajsziakgyökereken okozott szembeöltő csomósodások a gy. rothadásnál teljesen hiányznak. Itt a gyökereken gyakran teljesen el vannak rothadva úgy, hogy felbörtök barnásfekete s érintésnél nyálkás, könnyen szertnyomható tömegnek látszanak. Ven tőkéknél, különösen a betegség előrehaladottabb stádiumában, a számos, teljesen elhalt oldalgyökerek mellett a főgyökerek is rothadásnak indultak és teketebarna foltokat mutatnak; az egészségesnek látszó részek pedig föl vannak duzzadva. E földuadások a gyökérkéreg s a fasz rész közti összefüggés megszüntetésére mutatnak s az egész sejtiszövetet egy számos mycelium jelenléte folytan duzzadt, szivacszerű, teljesen térszerű tömeget képez.

A gyökérpénész által megtámadott szőlőknel már az első évben egy jellegzetes tünetnyilvánulás észlelhető, a mennyiben ezek rendszeren, ha már meg vannak támadva, igen dús szőlőfűzeteget mutatnak, de mielőtt borsó nagyságúak a bogycsok, színeket veszítik, megsárgulnak. A 2. évben a gyökérrothadás jelenléténél már igen kevés gyümölcs mutatkozik s ez is már fejlődése kezdetén sárgulni kezd s csak ritkán érlik meg; de ha meg is érlik, az igen gyenge minőségű marad. A betegség uralkodásának 3. évében a tőke igen silány növekedése mellett a gyümölcs már egészen hiányzik s ősszel gyakran már az egész tőke elhal.

Mindezekből látszik, hogy a penészgomba jelenléte a szőlőben a tőkének egészséges állapotára káros befolyással van s nagy veszélyt rejt magában. De a soproni esetben a gomba nemcsak a szőlőtőkék, hanem valamennyi közömbös levő más növények gyökérzetét is megtámadja. Így a gomba a soproni szőlőterület hibás helyein nemcsak a szőlőgyökereken, hanem valamennyi gyümölcsfa, bab, paradicsom stb. gyökerén is észleltetett káros hatásában. S ezért ez a szőlőnek igen veszélyes elensége, mely leginkább társágos nedves és nehéz, kevésbé szellős talajokban fordul elő.

E gomba alakitani szervezete igen érdekes. — A rhyzomorphok a gomba azon szervei, melyek a kívülről a szőlőgyökérbe hatoló myceliumok által keletkeznek s a gyökér sejtiszövetében hosszirányban terjednek, de esetleg oldalt is elágazhatnak; ez utóbbiak mindig kifelé a borszejtszövetbe s a faszsejtiszövetbe terjednek el s ott a szőlőgyökér sejtiszövetét föloldó s így a tápnövény kivészését előidéző nedvet választanak el. E kifelé elágazó myceliumok eszközik a gyökérrothadásnak föld alatti elterjedését s okozzák a gyökérszejtszövet külsején képződő gumósodásokat, melyek által a fejlődés folyamán keletkeznek a szaporító szervek. Az oldalt kifelé fejlődő myceliumok jelenlétük, illetve fejlődési alakulásuk által a gyökérszövet borszejtszövetének kidagaszása s szétrepedése is okozói, mi értelmező teszi a beteg réteg sejtiszövetének pelyhes fehér kinészését.

E kifelé fejlődő myceliumok a gomba továbbterjedését a talajban úgy eszközik, hogy jól táplálva a beteg tőke által, fonalhajtásaikat a talajban 0.3—0.5 m. távokra bocsátják s így az őlsdi gombát gyökérről gyökérre tudják terjesztani. További fejlesztésnél, tehát előrehaladottabb korban a myceliumokból sürűben elágazó sötét vörösbarna fonalak, u. n. rhyzotoniák nőnek ki, melyek annyiban különböznek a rhyzomorphákból kiágazó myceliumfonalaktól, hogy véghajtásaikon s részben a maguk közt összenőtt oldalágakon is körtealaku daganatokat fejlesztenek.

Ez a gyökérrothadás föld alatti terjedésének tulajdonképeni menete, mely a gyökérkéreg szövetből kiható rhyzomorph fonalakból eredő mycelium formaszert vándorlásából áll.

A gomba szaporodásának módja egészen eltérő ezen leírt terjedési módtól. A rhyzomorph fonalakból kiágazó myceliumok a kéregszöveten áthatolásuknál fekete, serlotiumszerű gumókat képeznek, melyeken több hónap lefolyása után számos egymásba szőtt szerzesem, circa 2 mm. hosszú, vörösbarna fonalak, az u. n. csíra- v. magtártók keletkeznek. A rhyzotoniákból ép ilyen szerzesert magtártók, illetve magképzők fejlődnek.

Ezen magtártók a magfejlődés kezdetekor a hajtáságazatok végén egyenként szabadon kiállanak és csucsaikon oldalalt újból apró, tojásdad színtelen képződmények, melyek igen nehezen csíráznak és kifejlődésükben különösen kedvező viszonyokat igényelnek. — Ebből látható, hogy a gomba terjedése leginkább a kéregszövetben buján háló rhyzomorph-agakból elágazó mycelium-szalak által történik. — A gomba szaporodása tehát csírászejtek (mag) által nem történik oly veszedelmes mértékben; mind azouattal a csíra elhordása és ismét tavolabb helyeken lerakása könnyen történhet egerek, vakandók, rovarok stb. által.

II. A védekezési módok

A gyökérrothadást okozó penészgomba föllépéséről mondtattukból kitűnik, hogy nedves fűvés, köztölt kevéssé szellőztetett talaj annak fejlődését igen előmozdítja. Így könnyen magyarázható meg, hogy a förtelmelék nedves talajban igen kedvező föltételeket talál, hogy ott megletelepődik és gyors fejlődésnek induljon a gyökérrothadás. — Ilyen területeken, melyek ilyen kedvező viszonyokat nyújtanak, ezen gomba föltéte kártékony mértékben bír elterjedni. És valóban a soproni területen, ha kissé gondosabban vizsgáljuk, azt látjuk, hogy az ortermelő slukre nézve már valóságos csapásba vált; — mert nem ritkán találunk 50—200 m.nyi területet, melyek a gyökéres rothadás által megtámadva, semmi termést már nem adnak.

Igen gyakran azt tapasztaljuk, hogy egyes szőlősgazdák durább trágyázás által akarának ezen az aggasztó bajon segíteni. Bármennyire elismerést érdemel a szokás, hogy a szőlőt dús trágyázásban részesítjük, mégis ezen esetben a szőlőnek a gyökérrothadás által történt megtámadása esetében a szőlősgazdát nem lehet eléggé óva inteni, hogy ettől tartózkodjék. — Különösen a friss istálló-trágya a gyökérrothadásban szenvedő szőlőtőkére igen hátrányos befolyással van, a mennyiben tudni illik a trágyázott növényekkel sokkal gyorsabban kivésznek, mint a melyek úgy hagyattak. — Ha ilyen tőkét fölászunk, mely tavaszalig kapott trágyát, a penész gombát végheten nagy mértékben látjuk kifejlődni; a mycelium ágazatok a trágyázott részben elterjedő gyökereket teljesen benőtték és azokat teljesen tönkre tették. — Az aláasott trágya sok nedvesseget szilt magába, elkorhadásánál nagyobb foku hó fejlődött ki és ez a rothadási erjedésnél fejlődő légmentek közreműködésével a gyökér-penészgomba fejlődését előmozdító minden kedvező föltételeket idézte elő. Tehát a trágyaszert és a rafordított munka nemcsak hogy nem mozdította elő a tőke fejlődését, hanem a gyökérrothadás előmozdítása által károsan hatott, föllősleges idő és költségbe került.

A gyökér-rothadás egyik nevezetes okozója a vízfelolvas nehézségében rejlik. Ott, hol magasabb fekvésekben nem alkalmaztatnak vízfogó árkok, az esőzések, különösen a záporosok a talajt lemossák és a lapályokon mindig vastagodó rétegekben lerakják. A talaj ezen emelkedése által ott a szőlő törzsgyökerei mind mélyebbre kerülnek és e helyeken az általajviz is mindinkább érvényre jut. — Ott azután a levegő behatolása sem gyakorolhatja már jótékony betolyását és a gyökérrothadás romboló hatása szinte mindinkább előtérbe lép.

Evel fölörultott volna a szőlő-gyökérrothadásnak fő okozatait és most már ennek alapján következtetéseket vonhatunk a szükséges intézkedésekre, a bajnak elhárítása, az eredményes küzdelem mikénti elérésére. Lényegűnkben az ezen betegség orvoslására szolgáló ellenszerek majdnem hasonlóak a phylloxera ellen alkalmazottakhoz.

Első sorban a megtámadott szőlőterületek teljes elzárása, hogy a betegség el ne huzzol-

tassék. Ily beteg szőlőtől sem tőke, sem gyökérrészeket, sem szőlőkarókat, sem semminemű más tárgyakat nem szabad más egészséges szőlőbe vinni. — A gyökérrothadás által erősen megtámadott foltok teljesen kiirtandók és valamennyi törzs és gyökérrész elégetendő. — A kiirtott terület rigólirozandó (melyen 2—3 lábnyira) minden ekkor még talált gyökér és egyéb részei a szőlőtőkének eltávolítandók és szinte elégetendőek.

A fölászott területet 3 évig parlagon kell hagyni és ezalatt róla minden gazt a legdonsabbán olólvoltani. Telen át így területeken árkok vonandók, hogy a levegő és a fagy jobban behatolhasson és a jövő nyárig nyitva hagyandók. Csak ezen parlagolás leteltével, melynek célja a gombának újszóvala kiéheztetése, lehet az újból beültetéshez fogni.

Nedves talajokon megfelelő alageszővés is eszközendő, szükség esetén csak kavicsotörmélék, száraz galyak, vagy szőlővenyigék segítségével, hogy a talaj kellő szellőztetése elértesék.

Oly helyeken, hol a betegség még igen kevéssé terjedt el, ajánlatos a szőlőtőkék fölászása a lábgyökereik, mely gödrök a bűjti kapálásig nyitva hagyandók, a mi által a gomba elszáradása érhető el. A száraz nyári időszak beállta előtt a beteg szőlőtőkék megtisztítandók, a netán rothadásnak indult gyökérrészek lemet-szendők vagy kinyesendők és a gödrök ismét betemetendőek.

Szénkének a talajba feccendése ezen betegség ellen hatástalannak bizonyult.

A naphtalin (C₁₀H₈), mely szerves anyag közszen és fakátrányból nyeretik, magas foku hőség által, a szőlőrothadásnál szinte alkalmazottat, de minden eredmény nélkül és azért a szőlőtermelésre nézve semmi jelentőséggel nem bír.

Az elősorolt védekezési módszerek a gyökérrothadás ellen tehát röviden a következők:

1. A beteg foltoknak irtása, a szőlőtőkék összes részeinek elégetése által teljes megsemmisítése és a talaj rigólirozása.

2. Szigorú határozat betartása a betegség által megtámadott szőlőterületeknél.

3. A fölősleges viznek a talajról eltávolítása iránti intézkedés és alageszővés.

Ha mindezen övrendszabályok az összes szőlősgazdák által pontosan betartatnak és követetnek, akkor a gyökérpénészgomba veszélyesebb mérvben terjedése gátolható; mi által a közjóának bizonyára fontos szolgálatot tettünk.

*
Megjegyzem végül, hogy ezen penészgombát részéről mindig csak a fasz részig találtam; tehát a gyökér névjét pusztította le. Azon megjegyzés, hogy nedves helyeken tenyész inkább, jó részben áll; mert a siklósi járásban, Gordisán elég nedves talajban találtam s már nagy foltot pusztított ki. De én szent. hó végén Turonyban a tenger színe fölött circa 350 méter magasságban, igen száraz talajban is találtam bővében. Találtam még Pellérdén, Helyesfán, sőt Pécsert egy kerti szőlőben is találtam két lugastőkén. Azokat teljesen tönkre tette. — Hogy a megye több vidékén is van: valószínű. Ez irányban már fölterjesztést is tettem. Somogy megyében Kaposváron, Kereseligetén és Som községekben találtam, s mindent már tábla (vágó) száma pusztított igen rövid pár év alatt. Mintán a leírásból kitűnik, hogy más növényt sem kímél, valószínű, hogy az amerikai fajokat is megtámadja, miért is jó lesz az amerikai vesszőt ültető gazdáknak a penészgombával megismerkedni, hogy ha esetleg ily baj is lépne föl, azon helyre ne ültesse-nek egyelőre amerikai vesszőt.

Ilyen inficiált gyökereket a vasárnapi vinczél-érliskolások részére a szigeti külvárosi iskolában adhatok, hol nagyító üvegen mielőbb megnézhető. Jobb e bajjal előbb megismerkedni, mint már elkövetni.

Dezső Miklós.

Hirdetések:

Csodák csodája.

„Eau de Cleopatra“ csodavíz és Cleopatra csoda arzenkő az oszt. magy. monarchia előkelő orvosi által megvizsgáltatott, a bőrré teljesen ártalmatlannak de hasznosnak találtatott.

Rövid idő alatt eltávolít mindenféle bőrbajt, nevezetesen: szeplőt, májfoltokat, pattanásokat, szemölcsöket stb. Az arcnak késő koráig egészséges fehér rózsás színt kölcsönös, az arcbőrt puhítja, hosszabb használat után eltávolítja a ránczokat. Csak ezimeremmel ellátott üvegek és dobozok a valódiak. Hamisítástól nagyon vigyázni kell.

Kapható utánvét mellett: Damjanich-utca 9. Tóth E.

Egy üveg vagy doboz ára: 1 frt 50 kr. Elárúsítók 30% előnyben részesülnek.

E. v. Tóth,

Budapest, VII. Damjanich-utca 9.

Korcsolyázási telep.

Tisztelettel értesitem a n. t. közönséget, hogy Pécsen a vashámor átellenében fekvő Gadó-f. le réten meleg helyiséggel ellátott

korcsolyázási telepet

alapítottam.

Árak egész idényre felnőtteknek 1 frt. 50 kr.

, , 16 éven aluliaknak 1 frt.

, , egyszeri használatért 30 kr.

Jegyek válthatók nálam a jégpálya helyiségben.

Tisztelettel

Bartolovics János

tulajdonos.

Szálloda-átvétel.

Van szerencsém a n. t. közönségnek tudomására hozni, hogy Pécsen, Király-utca 45. sz. alatti

„MAGYAR KIRÁLY“-hoz

címzett, kényelmes kávéházzal összekötött, szállodát bérbé vettem, és azt díszes külön étteremmel bővítettem. Legközelebb a kávéházi helyiségek is a mai kor igényeinek megfelelőleg átalakíttatnak.

Támazkodva sok évi működésemmel, reményem, hogy helyben is sikerülni fog, az igen tisztelt vendégeim igényeit minden tekintetben kielégíteni, annál inkább, mint hogy főbb törekvésem oda irányul, a vendégszobákban, étteremben valamint a kávéházban is izletes ételek, hamisítatlan italok, gyors és pontos szolgálat által, jutányos árak mellett, a teljes elismerést kiérdemelni.

Uj vállalatomat a n. t. közönségnek becses pártfogásába ajánlván, maradok

kiváló tisztelettel

Zsilinszky Lajos,

vendéglős.

8066. sz.

p. 1890.

Hirdetmény.

A Herczeg Szöllös községben gyakorolt

italmérési jogért megállapított kártalanítási összege

vonatkozólag az 1889. évi 45896 számú igazságügyi rendelet 9 és 10 §§-aihoz képest az egyesység megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1891. évi január hó 10-nek d. e. 9 órája a kir. törvényszek 3. számú hivatal szobájába kitűzetett; mely határidőre a közbirtokosság tagjai, az idéző végzés külön nem kézbesítették, figyelemzetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított követkéményeiről, ezennel idézettek.

Pécsen a kir. törvényszéknek 1890. október hó 31-én tartott üléséből.

Szikszay János

elnök helyettes.

Huszár Sándor

jegyző.



„CONCORDIA“

első pécsi temetkezési vállalat

Kis-tér 11-ik sz. n.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, miszerint a legváltozatosabb ravatalozások felállítására — temetések rendezésére, — úgy a halottak szállítására létesített üzletünket újabb átalakítások, — mindenemű igényeknek megfelelő felszerelések beszerzése, valamint tapintatos rendező alkalmazása folytan jelenleg oly helyzetbe hoztuk, hogy minden osztályu temetkezéseket — úgy helyben mint a vidéken

a legnagyobb pontossággal s az eddiginél és minden temetkezési vállalatnál

sokkal díszesebben és olcsóbban

vagyunk képesek kiszolgáltatni.

Maradunk kiváló tisztelettel

„CONCORDIA“ első pécsi temetkezési vállalat tulajdonosai:

Tama Venczel, Krisztián József, Schubarzky János,

Wranitsch György.

Legbiztosabb szer egészségtelen ivóvíz ellen!

A PASTEUR rendszerű

Chamberland-féle szabadalmazott

SZÜRŐ

a legegyszerűbb módon — bármily zavaros vagy tisztátalan vizet — kristálytisztára szűr. — A Pasteur-féle rendszer az egyedüli, mely által vizet mikroba- és baktériamentesen szűri, tehát minden fertőző esirát, a cholera, typhus stb. bacillussokat a vízből eltávolítani lehet.

Elismervé valamennyi egészségügyi és orvostudományi kapezítés által és a budapesti járványbiztonság által ajánlván.

ZELLERIN MÁTYÁS

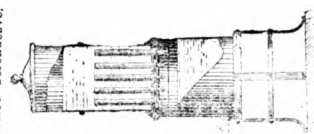
és kir. udv. szállító

Budapeston, VII. nagydíofa-utca 14. sz.

és Sebsteny-tér 3. sz.

Artyégek és magyarázatok kivanatra bérmentve küldetnek.

Házartási szűrő, fel-töltésre berendezve.



Vízvezető szűrő



PSERHOFER J.-féle

gyógyszerár

BÉCSBEN, I. KER., SINGERSTRASSE 15. SZ. A.

„zum goldenen Reichsapfel.“

Vértisztító labdacsook, ezeltől általános labdacsook neve alatt; ez utóbbi nevet

teljes joggal megérdemli, mivel csakugyan alkü létezik betegség, melyben ezen labdacsok csodás hatással észerezésre lehet nem bizonyítottak volna. Évtizedek óta ezen labdacsook általános elterjedésnek örvendnek és az g van csak, melyben ezen kitünő háziészertől készlet nem volna taláható.

Számtalan orvos által ezen labdacsook háziészertől ajánlatnak és ajánlatok minden oly bajknál, melyek a rozsméztésből és székrekedésből erednek; mint: epe-zavarok és májbajok, köhika, vértőlulások, aranyér, bőrtelenség s hasonló betegségek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszűréségre s az abból eredő bajknál is; így sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacsok oly könnyen hatnak, hogy a legesékélyebb fájdalmakat sem okozzák, és ennek folytán még a leggyengébbeknek, de még gyermekek által is minden aggodalom átkülvébehető.

A számtalan hálaíratból, melyet e labdacsok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészséggel visszanyerése folytán hozzák intéztek, ezen helyen csakis néhányat eütlünk azon megjegyzéssel, hogy mindenké, ki ezen labdacsokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Schlierback, 1888. október 22-én.

Tekintetes Úr!

Alulirt kéri, hogy felette hasznos és kitünő vértisztító labdacsokaim ismét 4 csomagot küldjen sziveskedjék.

Neureiter Ignác, orvos.

Hirache Flüd ik mellett, 1847. szept. hó 12-én
Tekintetes Úr!

Isten akáratá volt, hogy az Ön labdacsoai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermekgyógyászatban megálltam olyannyira hogy semmi munkát sem volt m többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatra méltó labdacsoi engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacsok engem is ismét tökéletesen ki fognak gyógyítani, s mint már másoknak is egészséggel visszanyerésére segítségül szolgáltak. Külföldi Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mélyen tisztelt Úr!

A legfröbbsz köszönetemet mondok ezennel önnek 60 éves nagynémém nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurttal és vízkórásban, már életét is megunta, melyről egykéként le is mondott, midön véletlenül egy dobozt kapott az ön kitünő vértisztító labdacsoiból s azoknak állandó használatát folytán tökéletesen kigyógyult.

Legföbbsz tisztelettel. Weinztel J. Jofea.

Eichengraberamt, Göhl mellett, 1889. márczius 27-én.

Ukintetes Úr!

Alulirtó ismételtlen kër 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitünő labdacsoiból. Én nem mulasztatom legnagyobb elismerésemel kifözteni ezen labdacsook értéke felett és azokat, a hol csak alkalom nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszéseszerinti használatára önt ezennel felhatalmazom.

Teljes tisztelettel. Hahn Ignác.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia 1886. okt. 8-án

T. Úr!

Felkërem, miszerint az ön vértisztító labdacsoiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacsoinak köszönhetem, hogy egy gyomorhajtól, mely eugem öt éven át gyöfölt, megszabadultam. Ezen labdacsok nálam soha sem fognak kifözni, s midön legfröbbsz köszönetemet kifejezem, — vagyok tisztelettel. Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdacsook csakis a Pserhofer J.-féle, az „arany bírodalmi almához“ czimzett gyógyszerárban, Bécsben I. Singerstrasse 15. sz. a. készítettetek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacsoot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 16 doboz tartalmazzatik, 1 ft 05 krba kerül; bérmentelen utánvételi küldésnél 1 ft 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az öszeg elöbbit beküldésnél (mi legjobban póstautalványnyal eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 ft 25 kr., 2 csomag 2 ft 30 kr., 3 csomag 3 ft 35 kr., 4 csomag 4 ft 40 kr., 5 csomag 5 ft 20 kr. és 10 csomag 9 ft 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacsok a legkülönbözöb nevek és alakok alatt utánzótatnak; ennek következtében kërtek csakis

Pserhofer J.féle vértisztító labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utatásai a Pserhofer J. névalírásával fekete színben és minden egy-s doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van elítva.

Amerikai közsvénykenöcs, gyors és hatásu, legjobb szer minden közsvényes és csúszos bajok, u. m. gerinc-egy-bántalom, tagszagattá, ischia, migraine, ideges fogfájás, felfújás, fülzsagattá stb. stb. ellen 1 forint 24 kr.

Tannochinin hajkenöcs, Pserhofer husszu sora óta valamennyi hajnövesztés szer közt orvosok által a legjobbakat elismerve. Egy elegánsan kiáltott nagy szelcsével 2 forint.

Általános tapasz, Steudel tanáttól okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjakécz, sebes- vagy gyulladt-mell vagy más ly hátkozál, mint kitünő szer lön kipróbálva. 1 tély 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalszam Pserhofer J.-től. Sok év óta illat sebre, mint legjobb seb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 krajczár. Bérmentve 65 kr.

Ütifüved, egy általánosan ismert kitünő házi-hígés stb ellen 1 üvegeske ára 50 krajczár. 2 üveg bérmentve 1 forint 50 krajczár.

Életesszenzia (prágai csöppek) megrontott gyomor, rozsméztés és mindennemű altesti bajok ellen kitünő hatásos. 1 üvegesével 22 kr., 12 üveg 2 ft.

Általános tisztító-só Bullrich A. W.-től. Ki ünő házi-szer a rozsméztés minden következményei, a. m.: felfújás, szédülés, gyomorgörös, gyomorhört, aranyér, dugulás stb. ellen 1 csomag ára 1 forint.

Angol csodabalszam, 1 üveg 50 krajczár.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az azáltal képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 krajczár.

Golyva-balszam, kitünő szer golyva ellen. 1 üveg 40 krajczár, bérmentes küldéssel 65 krajczár.

Helsó vagy egészség-só kitünő gyógyszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajknál. 1 csomag 1 ft.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdettet öszes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktárban vannak, és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerelhetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzüszeg elöre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek. — Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az öszeg elöre beérkezik, mely esetben a postaköltségek sokkal mérsékeltetbekek.

Olcso és jó tüzelöfa

10 frt

Egy méter öl, vagyis 4 köbméter hasábfá házhoz szállitva kapható

Pintér József

fakereskedésében.

EXPEDITION VON MÖBELN ohne Emballage

BUTORAKTAR MÖBEL LAGER und TISCHLEREI mit Dampfheißtrieb

ASZTALOSÜZLET

BUTOROK CSOMAGOLAS nélkül szállitása

A t. cz. közönségnek egészségi szempontból lelkiismeretesen ajánlom a borszéki kitünő ásványviz használatát.

Bármily mennyiségben kapható nálam.

Berecz Károly
Pécsett. Király-utca 6. sz.

LE GRIFFON

a legjobb szívarkapapir kapható Ait és Böhm kereskedésében Pécssett.

Hirdetések

igen előnyös áron vétetnek fel kiadóhivatalunkban.

A felséges királyi család kedvenc itala.

KRONDORFI SAVANYUVIZ

a t. cz. közönség figyelmébe ajánlatik, mint a létező legkitünöbbs savanyu-viz, kitünő borviz.

Nagyhatásu gyógyital a lélegzési, emésztési és vizelet-szervek hurutos bántalmainál, általában mindazon esetekben, melyeknél orvosi rendelet szerint savanyuviz használandó.

Magyarországi főraktár:

BAUER LAJOS és TESTVÉRE

Budapest V. Arany János-utca 9.

Pécs és vidéke számára főraktár:

Grünhut és Hirschler uraknál
PÉCSETT.

Kapható minden fűszerkereskedésben és vendéglöben.

Minden kiállításra a legmagasabb kitüntetés.

Elterjed-e az egész földgömbön.

A téli idényre!

Legínomabb **Jamaika-Ananas-Rum**, valódi **francia** és **magyar** gyártmányu **Cognac**, ó **szirmiai** zárda **Silvorum** 1834. és 1874-ik évről, **zamatos orosz tea**, **tea-sütemények**, **csemegék**, **déli gyümölcsök**, mindenkor **fiyss**

kolozsvári husos szalonna,

ügy laibachi savanyított **répa** és **káposzta**, nemkülönben mindennemű **ásványvizek** friss töltésben kaphatók

Lill István

fűszer-, csemege- és ásványviz-kereskedésében
Pécsett, fő-utca 6. sz.

Pontos kiszolgálási

Soda-viz

Kifőzés és **Pasteur-féle szűrő** által sterilisált, tehát teljesen bakterium-mentes vizből készítve folyton kapható

Sipőcz István

gyógyszerész
Soda-viz gyárában.

481.
vgr. 1890. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiktűdött végrehajtó az 1881. évi LX. törvényzikk 102-ik §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a dárdai kir. járásbíróság 1793/1890. számú végzése által a dárdai takarékpénztár végrehajtató javára Toth István ellen 700 ft tőke, és járuléai követelés erejéig elrendelt kielegítési végrehajtás alkalmával Toth Istvánnal bíróság lefoglalt és 1956 ft-ra becsült 1 cseplőgép, 3 ló, 1 csikó, valamint gabona és kukorica termések és egyébből álló ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a 3669/1890. sz. kiktűdött rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis **Bolmány község és határában** leendő eszközésére 1890-ik évi **december hó 9-ik napjának d. e. 10 órája** határidőül ujból kítűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Dárda, 1890-ik évi november hó 26-ik napján.

Schönberger Sámuel,
kir. bírósági végrehajtó.

Árverési hirdetmény.

Nagyharsány község alulírott előjárói részéről közhírré tétetik, hogy a község által a magas kincstártól haszonbérbe vett

italmérésí jogosultság

Nagyharsány községben 1890. évi december hó 7-én d. u. 2 órakor megtartandó árverésen 1891. és 1892 évekre alhaszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a körjegyzői iródban betekintheők.

Kelt Nagyharsányban 1890. november 29-én.

Kiss Nep. János

Kulcsár József

okl. körjegyző. bíró.

Karácsonyi és ujévi ajándékok!

Hogy tisztelt vevőim többszöri tudakozódásának eleget tegyek, elhatároztam, hogy

ezüst, arany, ékszer és óraktárral kapcsolatban

legjobb minőségű alpacca (china) ezüst árukat

is raktáron tartsak.

Raktáramban nagy választékban kaphatók **evőkészletek, gyertyatartók, cukorszelenccék, asztaldiszek, eczet és olajtartók stb. stb.** a legolcsóbb gyári árakon.

Gazdag és nagy választékú raktáramban, hol 30 krétt már valódi ezüst- és 1 ft 40 krétt valódi aranytárgyak kaphatók, módjában áll a tisztelt közönségnek, igen alkalmas

karácsonyi és ujévi ajándékokat

beszerezni.

Mint eddig, úgy ezentűl is mindennemű ezüst-, aranyékszerek és órák készítését és javítását **jutányos árak mellett jól és pontosan** eszközölök, **serlegeknek** és más tárgyaknak tüzzel és galvanikai úton való aranyozására vagy ezüstözésére is vállalkozom.

Nagyrabecsült vevőimnek üzletem **25 éves** fennállása ideje óta tanúsított szíves bizalmát lelkiismeretes eljárással továbbra is megtartani igyekszem és kérem, hogy áruim olcsóságáról személyesen meggyőződni, engem becses megrendeléseikkel megtisztelni szíveskedjenek.

Tisztelettel

Engeszer Miklós,

ékszerész

Pécsett, Király-utca 6. sz. a „Hajó” szálloda átellenében.

ZSOLNAY IMRE butorraktára és műhelye

(tetemesen nagyobbítva)

PÉCSETT

Ferencziek-utca II. szám.

Nagy választékban teljes és stilszerű berendezett **alvó-, disz- és ebédlő-szobák**, mindennemű **fa-, vas- és kárpitozott bútorok**, képek, tükrök, függönyök, függönytartók, és minden e szakmába vágó cikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly **jutányosan** eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.

